www.tepav.org.tr
tepav / Aylık Bülten
Ekim 2026 SAYI:26/10

Ekim ayında TEPAV'ın çalışmalarında, COP31 öncesinde iklim politikaları ve yeşil dönüşümün yanı sıra uluslararası güvenlik ve dış politikadaki gelişmeler, Türkiye ekonomisi, eğitim, istihdam ve sosyal politikalar öne çıktı.

TEPAV ve İstanbul Politikalar Merkezi iş birliğinde düzenlenen COP31 panelinde, elektrifikasyonun yenilenebilir enerji yatırımları ve fosil yakıtlardan uzaklaşmayla birlikte ilerlemesi gerektiği vurgulandı. İklim ve enerji güvenliği krizleri karşısında uluslararası iş birliği, finansman ve iklim hedeflerinin uygulanmasına yönelik politikalar da tartışıldı. TEPAV ve Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ) iş birliğiyle yürütülen proje kapsamında Kocaeli'de düzenlenen çalıştayda ise sanayide yeşil ve dijital dönüşümün istihdama ve beceri ihtiyaçlarına etkileri değerlendirildi. Projenin Ankara'daki yuvarlak masa toplantısında Kocaeli araştırmasının bulguları üzerinden bölgesel ihtiyaçlar, çalışanların desteklenmesi ve adil geçiş politikalarının geliştirilmesine yönelik öneriler üzerinde duruldu.

ABD ara seçimleri öncesinde TEPAV tarafından başlatılan toplantı serisinin ilk iki buluşmasında, Amerikan siyasi sistemindeki değişim, Kongre ile yürütme arasındaki güç dengeleri ve seçimlerin ABD dış politikası ile Türkiye-ABD ilişkilerine olası etkileri tartışıldı.

Uluslararası güvenlik ve dış politikaya odaklanan yayınlarda Türkiye, Pakistan ve Suudi Arabistan arasındaki Mekke Anlaşması'nın hukuki ve stratejik boyutları ile İsrail'in Türkiye'ye yönelik politikalarının kurumsal temelleri araştırıldı. Libya'nın siyasi ve ekonomik görünümü Türkiye açısından taşıdığı fırsatlar ve riskler üzerinden değerlendirilirken, Yemen'de Husilerin İran ile ilişkileri ve Babülmendep üzerindeki etkileri ayrı bir çalışmaya konu oldu. Karadeniz'de değişen güvenlik dengeleri, enerji ve ticaret yolları üzerindeki gelişmeler ile insansız sistemlerin savaşın niteliğine ve küresel güç dengelerine etkileri de yayımlanan çalışmalar arasında yer aldı. Bir diğer değerlendirme notunda ise 7 Ekim saldırıları sürpriz stratejisi ve psikolojik harp boyutlarıyla incelendi.

Dünya Yoksullukla Mücadele Günü kapsamında başlatılan yoksulluk notları serisinin ilk üç çalışmasında, konut sahipliğinin yoksulluk ölçümüne etkisi, kira ve diğer barınma giderlerinin hane gelirleri üzerindeki yükü ile gelir artışının temel ihtiyaçları karşılama imkânlarına ne ölçüde yansıdığı araştırıldı.

Engelli çocuğa sahip annelerin ekonomik ve psikolojik koşullarını ele alan bir başka çalışmada bakım sorumluluğu ve sosyal destek mekanizmalarına dikkat çekildi. Eğitim alanında ise öğrencilerin zorbalık, yalnızlık ve mutsuzluk deneyimlerini PISA verileriyle inceleyen değerlendirme notunda beş politika önerisi sunuldu. Türkiye'nin PISA sonuçlarındaki yükselişin kaynakları, İngilizce öğretiminde ders saatlerinin öğrenme fırsatlarına dönüştürülmesi ve okul yolculuklarının İstanbul trafiğine etkisi de ayrı yayınlara konu oldu.

Ekonomi alanındaki yayınlarda sermaye piyasalarında yaşanan fon krizinin finansal güvenlik, düzenleme ve denetim kapasitesi açısından ortaya çıkardığı sorunlar öne çıktı.

Tüm bunlar ve daha fazlasını Ekim 2026 Bültenimizde bulabilirsiniz.

COP31'de elektrifikasyon ve fosil yakıtlardan uzaklaşma birlikte ele alınmalı

TEPAV ve İstanbul Politikalar Merkezi'nin düzenlediği panelde, COP31'in iklim ve enerji güvenliği krizlerine nasıl yanıt verebileceği ele alındı. Jennifer Morgan ve Dr. Ümit Şahin, elektrifikasyonun yenilenebilir enerji yatırımları ve fosil yakıtlardan uzaklaşmayla birlikte ilerlemesi gerektiğini vurguladı. Dönüşümün finansmanı, adil ortaklıklar ve iklim hedeflerini uygulamaya taşıyacak politikalar da değerlendirildi.

yazının devamı için tıklayınız.

Sanayi dönüşümünün meslek ve becerilere etkisi Kocaeli'de ele alındı

ABD ara seçimleri güç dengelerini nasıl etkileyecek?

"Made in Europe" sürecinde Türkiye'nin pozisyonu tartışmaya açılıyor

tepav

İÇİNDEKİLER

HABERLER

COP31'de elektrifikasyon ve fosil yakıtlardan uzaklaşma birlikte ele alınmalı 3
Sanayi dönüşümünün meslek ve becerilere etkisi Kocaeli'de ele alındı 4
ABD ara seçimleri güç dengelerini nasıl etkileyecek? 5
"Made in Europe" sürecinde Türkiye'nin pozisyonu tartışmaya açılıyor 6
Kongrede değişen dengeler ABD dış politikasına ne kadar yansır? 7
Yeşil dönüşümde beceri ve istihdam politikaları birlikte şekilleniyor 8

YAYINLAR

Gelir artışı düşük gelirlilerin yoksunluğunu azaltmadı 9
Bir trajedinin ardındaki yapısal sorun: Engelli çocuğa sahip annelerin görünmeyen yükü 10
Okullarda zorbalık ve yalnızlığa karşı ne yapılabilir? 11
Mekke Anlaşması bize ne diyor? 12
Seçim takviminin ötesinde İsrail'in Türkiye politikası 13
Sandıktaki oy, Kongre'deki güç: Amerikan siyasetinde seçim haritaları mücadelesi 14
Libya'da son durum: Türkiye açısından fırsatlar ve riskler 15
Konut giderleri düşüldüğünde kiracılarda yoksulluk yüzde 37,2'ye çıkıyor 16
Ekonomik güvenlik perspektifinden fon krizi 17
Kira farkı yoksulluk tablosunu değiştirdi 18
Okullarda İngilizce öğrenebiliyor muyuz? Ders saatinden öğrenme fırsatına 19
İnsansız sistemler savaşın ve küresel rekabetin kurallarını nasıl değiştiriyor? 20
İran krizinin yeni sahnesi: Yemen'in durumu 21
Sürpriz Stratejisi ve Psikolojik Harp Boyutuyla Aksa Tufanı 22
Türkiye'nin PISA'daki yükselişinin arkasında ne var? 23
Karadeniz'de yeni dönem: Savaşın ötesinde bir güç ve güvenlik mücadelesi 24
Okul yolculukları kent trafiğini nasıl biçimlendiriyor? 25

BÜLTENLER

Perakende güveni arttı, fiyat artışı beklentisi yükseldi 26
Gıdada yıllık fiyat artışı yüzde 30'a yaklaştı 27
TEPAV'dan fon krizi gölgesinde faiz uyarısı 28
TEPAV'dan sıkı mali duruşun korunması çağrısı 29
Bütçe açığının yıl sonunda program hedefini aşması bekleniyor 30
Sağlıkta ücretli kadın istihdamı bir yılda 32 bin azaldı 31

BLOG

tepav/ Haberler
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

COP31'de elektrifikasyon ve fosil yakıtlardan uzaklaşma birlikte ele alınmalı

TEPAV ve İstanbul Politikalar Merkezi'nin düzenlediği panelde, COP31'in iklim ve enerji güvenliği krizlerine nasıl yanıt verebileceği ele alındı. Jennifer Morgan ve Dr. Ümit Şahin, elektrifikasyonun yenilenebilir enerji yatırımları ve fosil yakıtlardan uzaklaşmayla birlikte ilerlemesi gerektiğini vurguladı. Dönüşümün finansmanı, adil ortaklıklar ve iklim hedeflerini uygulamaya taşıyacak politikalar da değerlendirildi.

TEPAV ve İstanbul Politikalar Merkezi (İPM), 26 Ekim 2026'da TEPAV'da "Uluslararası İklim Yönetişiminin Geleceği: COP31 İklim ve Enerji Güvenliği Krizlerine Nasıl Yanıt Verebilir?" başlıklı bir panel düzenledi.

TEPAV Enerji ve İklim Değişikliği Çalışmaları Merkezi Direktörü Dr. Mühdan Sağlam'ın moderatörlüğündeki panelde, 2026 Mercator-İPM Misafir Kıdemli Araştırmacısı ve Almanya'nın eski Uluslararası İklim Eylemi Özel Temsilcisi Jennifer Morgan ile İPM Kıdemli Uzmanı ve İklim Değişikliği Çalışmaları Koordinatörü Dr. Ümit Şahin konuşmacı olarak yer aldı.

Etkinlik; büyükelçileri, diplomatları, milletvekillerini, akademisyenleri, sivil toplum kuruluşları ve siyasi partilerin temsilcileri ile medya mensuplarını bir araya getirdi.

Açılış değerlendirmesinde küresel ulaşım ve enerji koridorlarındaki şoklara dikkat çeken Sağlam, ekonomik dayanıklılık, enerji güvenliği ve iklim politikalarının birlikte ele alınması gerektiğini vurguladı. Elektrifikasyonun emisyon azaltımına katkısının elektriğin hangi kaynaklardan üretildiğine bağlı olduğunu hatırlattı.

İklim iş birliğinde uygulama ve hesap verebilirlik öne çıkıyor

Jennifer Morgan, çok taraflı iş birliğinin, özellikle Trump yönetiminin politikaları nedeniyle baskı altında olduğunu belirtti. Paris Anlaşması'nın işlevini koruduğunu vurgulayan Morgan, iklim yönetişiminde ağırlığın kural oluşturma ve müzakerelerden uygulamaya, şeffaflığa ve hesap verebilirliğe kaydığını söyledi.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav/ Haberler
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Sanayi dönüşümünün meslek ve becerilere etkisi Kocaeli'de ele alındı

TEPAV ve GIZ iş birliğiyle yürütülen "Türkiye'de Yeni Ekonomi İçin Meslekler ve Beceriler: Kocaeli Örneği" projesi kapsamında düzenlenen çalıştayda, yeşil ve dijital dönüşümün istihdama ve beceri ihtiyaçlarına etkileri değerlendirildi. Kocaeli'den elde edilecek bulgularla Ulusal Adil Geçiş Stratejisi'ne katkı sunulması ve diğer sanayi illerinde de uygulanabilecek bir yaklaşım geliştirilmesi hedeflendi.

TEPAV ve Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ) iş birliğiyle yürütülen "Jobs and Skills for the New Economy in Türkiye: Kocaeli Case Study" projesinin çalıştayı, Kocaeli Sanayi Odası'nın (KSO) katkılarıyla 7 Ekim 2026'da Kocaeli'de düzenlendi. Eğitim kurumları, farklı sektörlerden firmalar, oda temsilcileri ile organize sanayi bölgesi (OSB) yönetimlerini bir araya getiren çalıştayda, sanayi dönüşümünün işgücü üzerindeki etkileri, değişen mesleki beceriler ve eğitim ihtiyaçları görüşüldü.

Çalıştayın açılış konuşmalarını KSO Meclis Başkanı Hasan Tahsin Tuğrul, TEPAV Kurucu Direktörü Prof. Dr. Güven Sak, GIZ Türkiye'den Ezgi Durmaz ve etkinliğe uzaktan katılan T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Hayatında Dönüşüm Daire Başkanlığı'ndan Esra Şermin Ata yaptı. TEPAV İnovasyon Çalışmaları Program Direktörü Selin Arslanhan, araştırmanın kapsamını ve mevcut bulgularını sundu. Katılımcıların deneyimlerini ve önerilerini paylaştığı soru-cevap oturumunu ise TEPAV Sürdürülebilirlik Çalışmaları Program Direktörü Dr. Sibel Güven yönetti.

Proje kapsamında, Türkiye'nin sanayi dönüşümünün istihdamı ve beceri talebini nasıl etkilediğine ilişkin bölgesel ve firma düzeyinde kanıt üretilmesi amaçlandı. Türkiye'nin önde gelen sanayi illerinden Kocaeli, başka bölgelere de aktarılabilecek bir yaklaşımın geliştirileceği örnek vaka olarak ele alındı.

Çok paydaşlı diyalog sürecinde değerlendirilecek ve doğrulanacak bulguların, ulusal ve uluslararası politika tartışmalarına taşınarak Ulusal Adil Geçiş Stratejisi'ne kanıta dayalı katkı sunması öngörüldü. Çalışmayla Türkiye'nin iklim politikalarının işgücü ve beceri boyutunun güçlendirilmesi, geliştirilen yaklaşımın diğer illerde ve benzer ekonomik yapılara sahip ülkelerde de kullanılabilmesi hedeflendi.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav/ Haberler
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

ABD ara seçimleri güç dengelerini nasıl etkileyecek?

TEPAV'ın "ABD Ara Seçimleri: Bu Kez Çok Farklı…" toplantı serisinin ilk buluşmasında, 2026 ara seçimlerinin ABD'de yasama ve yürütme arasındaki güç dengesine ve Türkiye–ABD ilişkilerine olası etkileri ele alındı. Seçmenlerin ekonomik kaygılarının, siyasi partilerdeki dönüşümün ve kutuplaşmanın tartışıldığı toplantıda, Kongre'nin kurumsal rolü ve savunma iş birliğinin geleceğindeki önemi öne çıktı.

TEPAV'ın Amerikan siyasetindeki değişimi ve bu değişimin ülkenin kurumlarına etkilerini değerlendirmek üzere başlattığı "ABD Ara Seçimleri: Bu Kez Çok Farklı…" serisinin ilk toplantısı, 9 Ekim 2026'da Ankara'da gerçekleştirildi. ABD Büyükelçiliğinin desteğiyle düzenlenen "2026 ABD Seçimleri: Federal Sistemde Değişim ve Süreklilik" başlıklı toplantının moderatörlüğünü TEPAV ABD Merkezi Direktörü Tülin Daloğlu üstlendi. Off the Record Strategies'in kurucusu ve başkanı Mark Pfeifle toplantıya konuşmacı olarak katıldı. Pfeifle, George W. Bush döneminde Beyaz Saray'da Stratejik İletişim ve Küresel Erişimden Sorumlu Ulusal Güvenlik Danışman Yardımcısı olarak görev yapmıştı.

3 Kasım 2026 ABD ara seçimleri öncesinde ve sonrasında ikişer etkinlik olmak üzere toplam dört toplantıdan oluşacak serinin ilkinde, seçimlerin yalnızca Kongre'deki güç dengelerine değil, Amerikan siyasi sisteminin işleyişine ve Türkiye–ABD ilişkilerine olası etkileri de ele alındı. Bu çerçevede, Kongre çoğunluğunun değişmesinin bütçe süreçleri, yürütme üzerindeki denetim yetkileri, üst düzey atamaların onaylanması ve savunma politikaları açısından doğurabileceği sonuçlar değerlendirildi.

Kongre'deki güç dengesi ikili ilişkiler açısından önem taşıyor

Toplantıda, Türkiye–ABD ilişkilerinin Türkiye'de ağırlıklı olarak başkanlar ve yönetimler üzerinden ele alındığı, buna karşılık ikili ilişkileri şekillendirmeye devam eden ve yönetim değişikliklerinin ötesinde kurumsal sürekliliğe sahip yapıların, özellikle de Kongre'nin rolüne yeterince dikkat edilmediği vurgulandı. Amerikan sisteminde gücün farklı kurumlar arasında paylaştırıldığına dikkat çekilerek, ikili ilişkilerin yalnızca liderler arasındaki temaslara dayandırılmayıp kurumsal bir zeminde yürütülmesinin önemi üzerinde duruldu. Bu çerçevede, Kongre'nin kendine özgü yetki ve sorumluluklarının Türkiye–ABD ilişkilerinin geleceği açısından daha iyi anlaşılması gerektiği belirtildi.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav/ Haberler
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

“Made in Europe” sürecinde Türkiye’nin pozisyonu tartışmaya açılıyor

TOBB ve TEPAV iş birliğinde hazırlanan “Made in Europe” raporu, AB’nin yeni sanayi politikası ile ticaret anlaşmalarının Türkiye imalat sanayisine olası etkilerini ürün bazında inceliyor. Raporun 3 Kasım’daki tanıtım toplantısında, sektör temsilcilerinin katılımıyla Türkiye’nin Brüksel’deki müzakerelere yönelik pozisyonu, sanayi politikası öncelikleri ve sektörel yol haritalarının çerçevesi tartışılacak.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) iş birliğinde Mart-Haziran 2026 tarihlerinde hazırlanan “Made in Europe” raporu, 3 Kasım 2026 Salı günü saat 14.00'te TEPAV’da düzenlenecek toplantıda tanıtılacak. Toplantı, Brüksel’de ve önde gelen AB üyesi ülkelerin başkentlerinde yürütülecek Sektörel Çalışma Programı’nın da ilk adımı olacak.

Rapor, Mart 2026’da açıklanan Sanayi Hızlandırıcı Yasa (IAA) önerisi ile AB-Hindistan ve AB-MERCOSUR ticaret anlaşmalarını, AB’nin birbirini tamamlayan yeni sanayi politikası araçları olarak ele alıyor. Bu araçların Türkiye imalat sanayisi açısından yaratabileceği rekabet baskısının hangi ürünlerde, hangi kanallardan ve hangi vadede ortaya çıkabileceğini değerlendiriyor.

Rapora göre IAA’nın öngördüğü menşe kuralları, içerik gereklilikleri ve karşılıklılık koşulları, Gümrük Birliği’nin işleyiş çerçevesini fiilen yeniden tanımlıyor. Düzenlemelerin etkileri ise sektörden sektöre, aynı sektör içinde de üründen ürüne farklılaşıyor.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav/ Haberler
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Kongrede değişen dengeler ABD dış politikasına ne kadar yansır?

TEPAV'ın "2026 ABD Seçimleri" toplantı serisinin ikinci buluşmasında, ara seçimlerin Amerikan demokrasisi, ABD dış politikası ve Türkiye ile ilişkiler üzerindeki olası etkileri ele alındı. Kongredeki çoğunluğun değişmesinin başkanın hareket alanını daraltabileceği, ancak ekonomik kısıtlar ve uzun vadeli stratejik öncelikler nedeniyle dış politikada kapsamlı bir dönüşüm beklenmemesi gerektiği değerlendirmesi yapıldı.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'nın (TEPAV) dört toplantıdan oluşan "2026 ABD Seçimleri" serisinin ikinci buluşması, 26 Ekim 2026'da Ankara'da düzenlendi. Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ersel Aydınlı'nın konuşmacı olarak katıldığı toplantının moderatörlüğünü TEPAV ABD Merkezi Direktörü Tülin Daloğlu üstlendi.

Ara seçimlerin Amerikan demokrasisi açısından varoluşsal bir sınama olarak görülmesinin ne ölçüde yerinde olduğu sorusuyla başlayan toplantıda, parti rekabeti ile kurumların işleyişini etkileyen dönüşümler arasındaki ilişki tartışıldı. Başkanın doğrudan oy pusulasında yer almadığı bir seçimde kendi siyasi geleceğini merkeze koyması ve seçim sonuçlarının meşruiyetine ilişkin tartışmalar üzerinde duruldu.

Kongrede çoğunluk kazanmak politikaları değiştirmeye yetmiyor

Temsilciler Meclisi ve Senato'daki olası çoğunluk değişimlerinin başkanın girişimlerini zorlaştırabileceği, ancak muhalefete yönetimin bütün tercihlerini değiştirme imkânı vermeyeceği belirtildi. İki meclisin yetkileri, çoğunlukların büyüklüğü ve başkanın veto yetkisi, seçim başarısının politikaya dönüşmesini belirleyen unsurlar arasında sıralandı.

Seçimlerde güç kaybeden bir başkanın uzlaşmaya yönelmek yerine, Kongrede daralan siyasi alanı yürütme yetkileriyle telafi etmeye çalışması da olası senaryolardan biri olarak gündeme geldi. Anayasal sınırların zorlanmasına rağmen mahkemelerin, siyasi mekanizmaların ve basının işlevlerini sürdürdüğü değerlendirmesi yapıldı.

Demokratların Temsilciler Meclisi'nde çoğunluğu kazanması hâlinde denetim ve soruşturma araçlarının daha etkin kullanılabileceği, azil girişimlerinin de gündeme gelebileceği belirtildi. Kongrenin harcamalar üzerindeki etkisinin dış politikaya da yansıyabileceğine dikkat çekilerek İran'a yönelik askerî faaliyetlerin maliyetinin sorgulanmasının bu faaliyetleri sürdürmeyi zorlaştırabileceği ifade edildi.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav/ Haberler
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Yeşil dönüşümde beceri ve istihdam politikaları birlikte şekilleniyor

TEPAV ve Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu'nun (GIZ) düzenlediği yuvarlak masa toplantısında, Kocaeli araştırmasının yeşil dönüşümün işleri ve beceri ihtiyaçlarını değiştirdiğine, yeni istihdam fırsatları sunduğuna işaret eden bulguları değerlendirildi. Bölgesel ihtiyaçların ve çalışanların desteklenmesinin ele alındığı toplantıda, adil geçişi il düzeyinde yönetecek, ilgili paydaşları bir araya getiren kalıcı yapılar önerildi.

TEPAV ve Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ), Uluslararası İklim Girişimi'nin (IKI) desteğiyle yürüttükleri "Jobs and Skills for the New Economy in Türkiye: Kocaeli Case Study" başlıklı proje kapsamında, sanayide yeşil dönüşümün gerektirdiği becerileri, çalışanların desteklenmesini ve dönüşüme rehberlik edecek mekanizmaları değerlendirmek üzere 22 Ekim 2026'da TEPAV'da bir yuvarlak masa toplantısı düzenledi. Kocaeli'yi pilot il olarak inceleyen araştırmanın bulgularının paylaşıldığı toplantıda, adil geçiş politikalarının tasarımında sektörlerin ve bölgelerin farklılaşan ihtiyaçlarının dikkate alınması gerektiği vurgulandı.

Toplantıda, Kocaeli araştırmasının bulguları ile dünyadan yeşil dönüşüm örnekleri değerlendirildi. Katılımcılar, dönüşüm sürecindeki görev ve sorumlulukları, il düzeyinde adil geçişi yönetecek yapıların nasıl tasarlanacağını ve kadınlar ile gençlerin istihdamını artırmanın yollarını tartışarak politika önerilerinin geliştirilmesine katkı sundu.

Kamu kurumları, işçi ve işveren sendikaları, organize sanayi bölgeleri, mesleki eğitim ve araştırma kurumları ile uluslararası kuruluşların temsilcilerinin katıldığı toplantı, TEPAV Kurucu Direktörü Prof. Dr. Güven Sak'ın açılış konuşmasıyla başladı. Ardından GIZ Türkiye Proje Danışmanı Ezgi Durmaz, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İklim Değişikliği Başkanlığı'ndan Uzman Fatma Tok Lazoğlu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü'nden Uzman Özge Atak konuşma yaptı. TEPAV Sürdürülebilirlik Çalışmaları Program Direktörü Dr. Sibel Güven, araştırmanın bulgularını sundu ve tartışma oturumunun moderatörlüğünü üstlendi.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Yayınlar
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Gelir artışı düşük gelirlilerin yoksunluğunu azaltmadı

TEPAV'ın yoksulluk serisinin üçüncü notuna göre, Türkiye'de çoklu yoksunluk 2019–2025 döneminde gerilerken düşük gelir gruplarının temel ihtiyaçlarını karşılama güçlüğünde belirgin bir iyileşme olmadı. Sekiz alanın en az dördünde yoksunluk yaşayan 17,6 milyon kişinin 5,5 milyonu, gelire dayalı ölçümde yoksul sayılmadı. Çalışmada, yoksulluğun ölçümünde ve sosyal yardımların belirlenmesinde gelirle birlikte yoksunlukların da dikkate alınması önerildi.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'nın (TEPAV) Türkiye'de yoksulluğun seyrini inceleyen serisinin üçüncü çalışması, "Gelir Artışının Ulaşmadığı Yoksunluk: Türkiye'de Çoklu Yoksunluk" başlığıyla yayımlandı. Çalışmada, gelirdeki değişimin temel ihtiyaçları karşılama imkânına ne ölçüde yansıdığı ve farklı alanlardaki yoksunlukların kimlerde bir araya geldiği incelendi.

Notta gelir, beslenme, ısınma, barınma, ödemeler, eşya ve sosyal yaşam, hanede çalışma ile sağlık hizmetine erişim olmak üzere sekiz alan değerlendirildi. Bu alanların en az dördünde yoksunluk yaşayanların payı 2019'da yüzde 25,3 iken 2025'te yüzde 20,9'a geriledi. En az beş alanda yoksunluk yaşanmasını ifade eden ağır çoklu yoksunluk oranı da yüzde 15,8'den yüzde 13'e düştü.

Gelirdeki yükseliş temel ihtiyaçlara aynı ölçüde yansımadı

Çalışmaya göre, 2019'daki yoksulluk eşiğinin satın alma gücü sabit tutulduğunda bu eşiğin altında kalan nüfusun payı 2025'te yüzde 21,3'ten yüzde 4,2'ye indi. Buna karşılık, iki günde bir et, tavuk ya da balık içeren bir öğünü karşılayamayanların oranı aynı dönemde yüzde 33,6'dan yüzde 35,1'e çıktı.

Gelir dağılımının ortasındaki değerin, yani medyanın yarısı kadar eşdeğer gelire sahip bir kişinin beslenme, ısınma, barınma ve ödemelerden en az ikisinde yoksunluk yaşama olasılığı 2019'da yüzde 76, 2025'te yüzde 74,3 olarak hesaplandı. İki yıl arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı.

2023–2025 dönemindeki iyileşme ise medyanın üzerindeki gelirlerde belirginleşti. Medyanın 1,5 katı eşdeğer gelire sahip kişilerde temel alanlarda yoksunluk yaşama olasılığı yüzde 21,6'dan yüzde 10,1'e gerilerken, geliri medyanın yarısı ve altında olanlarda belirgin bir değişim görülmedi.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / www.tepav.org.tr Yayınlar
Ekim 2026 SAYI:26/10

Bir trajedinin ardındaki yapısal sorun: Engelli çocuğa sahip annelerin görünmeyen yükü

Değerlendirme Notu / Rovshana Hagverdiyeva

Ağustos 2026'da 19 yaşındaki lösemi hastası engelli oğluyla yalnız yaşayan bir annenin önce oğlunu, ardından kendisini öldürmesi Türkiye'de büyük yankı uyandırdı. Ancak bu bir ilk değildi. 2024 yılında Bursa'da benzer bir vaka kamuoyunun gündemine gelmiş, 2018 yılında ise yüzde 99 engelli oğlunun bakımını tek başına üstlenen başka bir annenin uzun süren maddi yoksulluk ve psikolojik sorunların ardından aynı yolu seçtiği haberleşmişti. Farklı yıllarda, farklı şehirlerde yaşanan bu vakaların ortak noktası yalnızca trajik sonları değildi. Her birinde anneler, bakım yükünü uzun yıllar boyunca büyük ölçüde tek başına taşımıştı.

Bu olaylar her seferinde birkaç gün boyunca tartışılıyor, ardından gündemden düşüyor. Oysa benzer vakaların yıllar içinde tekrar etmesi, bunların bireysel trajedilerin ötesinde, daha geniş bir sosyal politika sorunu olarak ele alınması gerektiğini düşündürüyor: Engelli çocuğa sahip anneler hangi ekonomik ve psikolojik koşullar altında yaşıyor? Ruh sağlığı hizmetlerine ihtiyaç duyuyorlar mı ve ihtiyaç duyduklarında bu hizmetlere erişebiliyorlar mı? Sosyal destek ağları ne kadar güçlü?

Uluslararası literatürde ebeveynin çocuğunu öldürdükten sonra intihar etmesi, filisid-intihar olarak tanımlanmaktadır. Şüphesiz ki böylesi vakalar; psikolojik dayanıklılığın, sosyal destek ağlarının ve kurumsal mekanizmaların tamamen iflas ettiği en uç ve istisnai sonuçlardır. Uluslararası literatürde engelli çocukları içeren filisid-intihar vakaları ile ilgili sınırlı araştırma bulunsa da Türkiye'de bildiğimiz kadarıyla bu konuya odaklanan bir çalışma mevcut değil. Bu not, intihar ve intihara meyillilik konusundaki veri kısıtı nedeniyle doğrudan bu uç vakaları incelemeyi amaçlamıyor. Filisid-intihar literatüründe bu trajedilere zemin hazırlayan kriz mekanizmaları arasında öne çıkan psikolojik yük, bakım sorumluluğu, sosyal destek eksikliği ve çocuğun geleceğine ilişkin kaygıların, engelli çocuğa sahip annelerin günlük yaşamlarında nasıl karşılık bulduğuna odaklanıyor. Bu çerçevede, TÜİK Türkiye Sağlık Araştırması 2025 mikro verileri üzerinden annelerin ekonomik koşullarını, ruh sağlığını ve sosyal destek mekanizmalarını ele alarak görünmeyen bakım yükünü verilerle görünür kılmayı ve sosyal politika açısından taşıdığı anlamı tartışmayı amaçlıyor.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Yayınlar
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Okullarda zorbalık ve yalnızlığa karşı ne yapılabilir?

TEPAV'ın "Okulun Görmediği Öğrenciler: PISA Verisiyle Türkiye'de Zorbalık, Yalnızlık ve Mutsuzluk" başlıklı değerlendirme notunda, desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin fark edilmesi için beş politika önerisi sunuldu. Her öğrenciyle her dönem bire bir görüşme yapılması, rehberlik hizmetlerinin güçlendirilmesi, zorbalık, okulda yalnızlık ve yaşam memnuniyetinin düzenli ölçülmesi, dezavantajlı okullarda ücretsiz yemek uygulamasının denenmesi ve okulla bağı zayıflayan gençlerin takibi önerildi.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), öğrencilerin yaşadığı zorbalık, yalnızlık ve mutsuzluğu PISA verileriyle inceleyen bir değerlendirme notu hazırladı. Çalışmada, okul kayıtlarındakine benzer bilgilerin zorbalık, yalnızlık ve mutsuzluğu birlikte yaşayan öğrencileri ayırt etmekte sınırlı kaldığına dikkat çekilerek öğrencilerin kendi deneyimlerini anlatabilecekleri görüşme ve ölçümlerin önemi vurgulandı.

Notta, bu öğrencilerin belirli okullarda toplanmadığı, aynı okuldaki öğrencilerin deneyimlerinin de farklılaşabildiği belirtildi. Bu nedenle desteğin bütün okullara ulaşması ve her öğrenciyle doğrudan temas kurulması gerektiği ifade edildi.

Her öğrenciyle her dönem bire bir görüşme

Değerlendirme notunda, sınıf rehber öğretmenlerinin her dönem sınıflarındaki bütün öğrencilerle kısa bir bire bir görüşme yapması önerildi. Bu görüşmelerin, öğretmenlerin gözlemlerini tamamlayarak öğrencilerin yaşadığı sorunların fark edilmesine ve ihtiyaç duyanların rehberlik servisine yönlendirilmesine katkı sağlayabileceği belirtildi. Öğretmenlerin görüşme ve yönlendirme becerilerinin mesleğe hazırlık ve hizmet içi eğitimlerle desteklenmesi de öneriler arasında yer aldı.

Çalışmada, cinsiyet, sosyoekonomik düzey, okul türü ve devamsızlık gibi bilgilerin zorbalık, yalnızlık ve mutsuzluğu birlikte yaşayan öğrencileri ayırt etmekte sınırlı kaldığı gösterildi. Öğrencilerin kendi beyanlarına dayanan doğrudan ölçümlerin öğretmen, rehber öğretmen ve okul yöneticilerinin gözlemleriyle birlikte kullanılması gerektiği vurgulandı.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Yayınlar
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Mekke Anlaşması bize ne diyor?

Değerlendirme Notu / Nihat Ali Özcan, Erol Başaran Bural

Küresel güç dengelerinin yeniden şekillendiği, bölgesel güvenlik mimarilerinin, değişen tehdit algıları ve stratejik ihtiyaçlar doğrultusunda dönüşüm geçirdiği bir dönemde, Türkiye, Pakistan ve Suudi Arabistan arasında yeni bir savunma ittifakının temelleri atıldı. Türkiye'nin Pakistan ile 2001, Suudi Arabistan ile 2012 yılında imzaladığı ikili askerî iş birliği anlaşmalarının oluşturduğu zemin, Mekke Anlaşması ile üçlü bir güvenlik ve savunma iş birliğine dönüştü. Bu anlaşma, taraflar arasındaki askerî ilişkilerin ötesinde, ayrı coğrafyalarda yer alan ve güvenlik ihtiyaçları birbirinden farklı üç ülkeyi kapsayan yeni bir sürecin önünü açmaktadır. Bu sürecin, ülkelerin stratejik beklentileri, üstlendikleri yükümlülükler ve bölgesel güç dengelerine olası etkileri bakımından da değerlendirilmesi gerekmektedir.

Anlaşmalar (Pazarcı, 1989, ss. 20–21), tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerini düzenleyen ve hukuki bağlayıcılık taşıyan uluslararası araçlardan biridir. Uluslararası anlaşmaların yapılması süreci; müzakerelerin yürütülmesi, metnin kabulü, imzalanması, gerekli iç hukuk işlemlerinin tamamlanması ve yürürlüğe girmesi aşamalarından oluşmaktadır. Anayasa'nın 90'ıncı maddesi uyarınca, Mekke Anlaşması'nın onaylanması, TBMM'nin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır. Cumhurbaşkanının anlaşmaları onaylama ve yayımlama yetkisi ise Anayasa'nın 104'üncü maddesinde düzenlenmiştir (T.C. Anayasası, 1982). Bu kapsamda, Türkiye, Pakistan ve Suudi Arabistan arasında 7 Ağustos 2026 tarihinde imzalanan "Ortak Savunma için Mekke Anlaşması", 21 Ekim 2026 tarihinde TBMM Dışişleri Komisyonu'na sevk edilmiştir.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Yayınlar
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Seçim takviminin ötesinde İsrail'in Türkiye politikası

Değerlendirme Notu / Batuhan Küpeli, Hatice Varol Dağdelen, Ekin Dağlı

Ağustos 2026'da Likud'un Tel Aviv'deki dev seçim panosunda Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın fotoğrafı, İran ve Hizbullah liderlerinin fotoğraflarıyla yan yana yer almıştır (CNN, 2026). Bundan kısa bir süre önce ise Washington'da farklı bir tablo ortaya çıkmıştı. Trump, Netanyahu ile düzenledikleri ortak basın toplantısında Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı övmüş, Suriye'deki Türk nüfuzuna karşı destek arayışıyla gelen konuğundan ise itidal beklemiştir (AP, 2026). Ancak görünür düzlemde ortaya çıkan bu iki tablonun ötesinde, kamuoyunda görece daha az tartışılan üçüncü bir boyut bulunmaktadır. Bu boyutun temel dayanağını, İsrail hükümetinin savunma planlamasına yön vermek amacıyla oluşturduğu Nagel Komisyonu tarafından hazırlanan rapor oluşturmaktadır. Söz konusu raporda, İsrail'in Türkiye ile olası bir doğrudan askerî çatışmaya karşı hazırlıklı olması gerektiği vurgulanmaktadır (Etzion, 2025).

Bu çalışma, mevcut verilerden hareketle Tel Aviv'deki afişi geçici bir seçim malzemesi olarak değil, bir buçuk yılı aşkın bir geçmişe sahip devlet politikasının dışavurumu olarak ele almaktadır. Değerlendirme üç temel soru etrafında yapılandırılmıştır. Bunlardan ilki düşmanlığın kalıcılık düzeyine, ikincisi bu düşmanlığın maddi temellerine, üçüncüsü ise tırmanmayı sınırlayabilecek frenlerin hangi aktörlerin elinde bulunduğuna ilişkindir.

Afişin arkasındaki yönelim, kampanyadan on dokuz ay önce kurumsal düzeyde yazıya geçirilmiştir. Nagel Komisyonu, raporunu 6 Ocak 2025'te sunmuş, eski Başbakan Bennett "Türkiye yeni İran'dır" tezini Şubat 2026'da Amerikan Yahudi örgütlerinin çatı platformu olan Conference of Presidents'ta dile getirmiş, Likud ise Ağustos 2026'da Türkiye'yi doğrudan hedef alan bir kampanya yürütmüştür (Etzion, 2025; i24NEWS, 2026; CNN, 2026). Muhalefet bu çizgiye itiraz etmemiş, tartışmayı çizginin hangi aktör tarafından ve ne ölçüde sert biçimde sürdürüleceği sorusuna indirgemiştir. Konsensüsün dışında kalan itiraz ise uzman çevreleriyle sınırlı kalmıştır.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Yayınlar
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Alışılmışın dışında bir ara seçim- III

Sandıktaki oy, Kongre'deki güç: Amerikan siyasetinde seçim haritaları mücadelesi

Değerlendirme Notu / Tülin Daloğlu

3 Kasım ABD Kongre seçimleri yaklaşırken Cumhuriyetçiler ve Demokratların seçmenlerin oylarını kazanmak için verdikleri rekabetin yanı sıra seçmen tercihlerinin siyasi temsile nasıl dönüşeceğini etkileyen kurallar ve düzenlemeler üzerinde yürüttükleri mücadeleye de dikkat çekmek gerekiyor. Bu mücadelenin merkezinde, seçim bölgelerinin siyasi avantaj sağlayacak şekilde yeniden çizilmesi yer alıyor. Cumhuriyetçilerin 2010 nüfus sayımı ardından sistemli bir stratejiye dönüştürdükleri bu yöntem, Temsilciler Meclisi ve eyalet yasama organlarındaki güç dengelerini etkiledi. İki parti de bu uygulamayı siyasi amaçlarla ilk kimin kullandığını tartışmayı sürdürse de bugün aynı yöntemleri birbirlerine karşı kullanıyorlar. Üstelik Demokratlar, bir dönem eleştirdikleri bu siyaseti Cumhuriyetçilerin elde ettiği yapısal avantajları dengelemek amacıyla kendileri için de meşrulaştırmış görünüyorlar. Bu durum, seçimlerde kimin daha fazla oy alacağından bağımsız olarak, siyasi temsilin ne kadar adil ve seçmen iradesini ne ölçüde yansıttığı sorularını da gündeme getiriyor.

Ancak partilerin seçim bölgelerini yeniden belirleme yarışının bugün ne anlama geldiğini kavramak için şu soruyla başlamak gerekiyor: Cumhuriyetçilerin 2010 nüfus sayımından sonra seçim bölgelerini kendi lehlerine düzenleyerek elde ettikleri avantajların ne kadarı bugün hâlâ geçerli? Öncelikle bu avantajların, 2020 nüfus sayımının ardından hazırlanan yeni haritaların yanı sıra Demokratların önceki yıllarda yürüttükleri hukuki ve siyasi mücadelelerle de kısmen azaltıldığını belirtmek gerekiyor. Örneğin, Pensilvanya'da 2011'de hazırlanan seçim haritası, açılan davalar sonucunda 2018'de eyalet Yüksek Mahkemesi tarafından iptal edildi. Kuzey Karolina'da da benzer hukuki girişimler, seçim bölgelerinin 2020 seçimleri öncesinde yeniden çizilmesinin yolunu açtı. ABD'de Anayasa gereği her 10 yılda bir yapılan nüfus sayımının ardından Temsilciler Meclisi'ndeki sandalyeler eyaletlerin nüfuslarına göre yeniden dağıtılıyor; eyaletlerdeki seçim bölgeleri nüfus değişiklikleri doğrultusunda yeniden düzenleniyor. Ancak hukuki mücadelelerin yanı sıra Michigan gibi eyaletlerde seçim bölgelerinin belirlenmesine yönelik reformlar ve 2020 nüfus sayımının ardından hazırlanan yeni haritalar da Cumhuriyetçilerin geçmişte elde ettiği avantajların bir bölümünü kaybetmelerine yol açtı. Buna karşılık Cumhuriyetçiler, Texas, Florida, Georgia ve Ohio gibi eyaletlerde seçim bölgelerinin belirlenmesindeki hâkimiyetlerini büyük ölçüde korudular. Dolayısıyla 2010'da elde edilen siyasi üstünlük, aynı haritalar üzerinden devam etmese de eyalet yönetimleri üzerindeki kontrol ve seçim bölgelerinin belirlenmesindeki siyasi etki sayesinde kısmen varlığını sürdürüyor. Bugünkü mücadele de esasen bu avantajların korunması, azaltılması veya tersine çevrilmesi üzerine kuruluyor.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Yayınlar
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Libya’da son durum: Türkiye açısından fırsatlar ve riskler

Değerlendirme Notu / Murat Orkun Selçuk, Rovshana Hagverdiyeva, Seifeldin Abbas

Libya, sahip olduğu önemli yeraltı zenginliğine rağmen son dönemdeki çatışmalar ve kaotik ortam öncesinde dahi büyük hidrokarbon rezervlerini sürdürülebilir sosyoekonomik refaha ve siyasi güce dönüştürme konusunda başarılı olamayan, uluslararası topluma entegrasyonda sıkıntılar yaşayan bir ülke idi. Arap Baharı sürecinde ülkenin Lideri Muammer Kaddafi’nin devrilmesinin ardından yaşanan gelişmeler, sorunları daha da derinleştirmiş ve ülkeyi siyasi ve askeri açıdan parçalanmış, toplumsal bütünlüğünü ciddi ölçüde zedelenmiş bir hale getirmiştir.

Arap Baharı öncesinde başta inşaat sektörü olmak üzere gelişen Türkiye-Libya ekonomik ilişkileri, ülkedeki istikrarsızlık ve beraberinde gelen tahsilat sorunları nedeniyle önemli ölçüde bozulmuştur. Bununla birlikte, Libya geniş hidrokarbon rezervleri ve yeniden inşa ihtiyacıyla Türkiye için önemli ekonomik fırsatlar barındırmaktadır.

Bu yazıda, Türkiye’nin önündeki fırsatları daha sağlıklı değerlendirebilmek için Libya’nın mevcut siyasi ve ekonomik durumu incelenecek, bu değerlendirme ışığında iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin yeniden canlandırılmasına yönelik öneriler sunulacaktır.

Libya’daki Siyasi Durum:

2011 Sonrası Kurumsal Boşluk

Muammer Kaddafi, 1969'dan 2011'e kadar yaklaşık 42 yıl boyunca Libya'yı tek adam yönetimiyle idare etmiştir. Bu dönemde ordu, siyasi partiler ve sivil toplum gibi kurumlar bilinçli olarak zayıf bırakılmış, devlet büyük ölçüde Kaddafi'nin şahsına bağlı hâle gelmiştir. Dolayısıyla Arap Baharı dalgasıyla rejimin 2011'de devrilmesiyle, yalnızca bir yönetim değil, aynı zamanda otoriteyi devralabilecek kurumsal yapı da ortadan kalkmıştır (International Crisis Group, 2012).

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / www.tepav.org.tr Yayınlar
Ekim 2026 SAYI:26/10

Konut giderleri düşüldüğünde kiracılarda yoksulluk yüzde 37,2'ye çıkıyor

TEPAV'ın yoksulluk notları serisinin ikinci çalışmasına göre 2025'te kira ve diğer konut giderleri gelirden düşüldüğünde kiracıların yüzde 37,2'si, ev sahiplerinin ise yüzde 20,4'ü yoksulluk eşiğinin altında kaldı. Çalışmada, geliri medyanın altındaki kiracılara kira desteği ile sosyal kiralık konut ve enerji verimliliği yatırımları önerildi.

TEPAV, 17 Ekim Dünya Yoksullukla Mücadele Günü için hazırlanan yoksulluk notları serisinin ikinci çalışmasını yayımladı. "Kira Yükü ve Konut Maliyeti Sonrası Yoksulluk Üzerine Bir Değerlendirme" başlıklı notta, barınma giderlerinin hanelerin gelirleri üzerindeki etkisi, konuta erişimdeki eşitsizlikler ve kira desteği seçenekleri incelendi.

TEPAV Kalkınma Programı Direktörü H. Ekrem Cunedioğlu ve Politika Analisti Sercan Sevgili'nin hazırladığı çalışmaya göre, kira ve diğer konut giderleri gelirden düşüldüğünde 2025'te yoksulluk oranı kiracılarda yüzde 37,2, ev sahiplerinde yüzde 20,4 oldu. İki grup arasındaki fark, resmî yoksulluk tanımındaki 8,3 puandan 16,8 puana çıktı. Bu fark tek bir yıla özgü değil. Konut gideri verisinin aynı biçimde derlendiği 2014-2023 döneminin her anketinde fark en az 11,2 puan oldu.

Serinin ilk notunda oturulan konutun kira değerinin gelir hesabına eklenmesinin yoksulluk ölçümüne etkisi ele alınmıştı. İkinci notta ise konut giderleri ödendikten sonra hanelerin elinde kalan gelire odaklanıldı. Konut maliyeti sonrası yoksulların yüzde 38,8'ini kiracılar oluşturdu. Kiracıların nüfus içindeki payı ise yüzde 27.

Kira yükü son yıllarda ağırlaştı

Kirası gelirinin yüzde 40'ını aşan kiracıların payı, 2019'da yüzde 5,5 iken 2025'te yüzde 12,8'e yükseldi. Kira ödenmeden önce geliri yoksulluk eşiğinin üzerinde olduğu hâlde kirasını ödedikten sonra eşiğin altına düşen kiracıların payı da aynı dönemde yüzde 9,1'den yüzde 12,1'e çıktı. Geliri en düşük yüzde 20'deki kiracıların medyan kira yükü, OECD'nin Türkiye için verdiği son yıl olan 2020'de yüzde 27,9 ile OECD ortalamasının (yüzde 31,6) altındaydı. Gelir anketinin yapıldığı döneme taşındığında bu oran 2025'te yüzde 32,1 ile OECD ortalaması düzeyine çıktı.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Yayınlar
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Ekonomik güvenlik perspektifinden fon krizi

Değerlendirme Notu / Nihat Ali Özcan, Erol Başaran Bural, Hatice Varol Dağdelen

Türkiye, sermaye piyasalarında 17 Eylül 2026 günü başlayan derin bir krizle karşı karşıya kaldı. Kamuoyunda "fon krizi" olarak adlandırılan bu süreç (Ekonomim, 2026) bazı yatırım fonlarının düşük fiilî dolaşıma sahip hisselerde yoğunlaşması, bu hisselerdeki fiyat artışlarının fon getirilerine yansıması, yüksek getirilerin yeni yatırımcı ve kaynak girişini teşvik etmesi ve ardından ortaya çıkan değerleme ve likidite sıkışıklığıyla görünür hâle geldi. Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), yedi portföy yönetim şirketine ait (SPK, 2026a, 2026c) 131 fonun tasfiyesine karar verildiğini açıklarken, tasfiye kapsamındaki fonlarda 455.758 tekil yatırımcı bulunduğu bildirildi.

Krizin maddi büyüklüğüne ilişkin (Fıstık, 2026; Forbes Türkiye, 2026; Ünker, 2026) kamuoyunda yaklaşık 800 milyar TL'den 890 milyar TL'nin üzerine uzanan farklı rakamlar telaffuz edildi. Ancak bu tutarlar doğrudan gerçekleşmiş yatırımcı zararını değil, büyük ölçüde tasfiye kapsamındaki fonların portföy büyüklüğünü ifade etmektedir. Nihai kayıp; varlıkların hangi fiyatlardan nakde çevrileceği (SPK, 2026b), fonlardan çıkarılmış olabilecek değerlerin ne ölçüde geri kazanılacağı ve tasfiye sonunda yatırımcılara yapılacak ödemeler belli olduğunda daha sağlıklı hesaplanabilecektir.

Krizin Türkiye ekonomisi bakımından öneminin, yatırımcıların muhtemel mali kaybından daha büyük olduğu görülmektedir. Süreç; sermaye piyasalarının güvenilirliği, sağlıklı fiyat oluşumu, düzenleyici ve denetleyici kapasite, tasarrufların finansal sisteme yönlendirilmesi ve kamu kurumlarına duyulan güven bakımından daha geniş sonuçlar doğurmuştur. Finansal İstikrar Komitesi (FİK) ve Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB), sorunun sınırlı sayıdaki fonlarda yoğunlaştığını ve finansal sistemin geneline yayılmış bir sistemik risk bulunmadığını açıklamış olsa da yaklaşık yarım milyon yatırımcının etkilenmesi ve yüz milyarlarca TL'lik varlığın tasfiye sürecine girmesi, olayın yalnızca birkaç fonun likidite problemi olarak görülmesini güçleştirmektedir (Finansal İstikrar Komitesi, 2026).

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Yayınlar
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Kira farkı yoksulluk tablosunu değiştirdi

TEPAV'ın yoksulluk notları serisinin ilk çalışması, konut sahipliğinin ve kira artışlarının yoksulluk ölçümündeki etkisini ortaya koydu. Oturulan konutun kira değeri gelirden çıkarıldığında, 2025'te yüzde 20,6 olan resmî yoksulluk oranı yüzde 23,2'ye yükseldi. İki oran arasındaki fark, 2,1 milyon kişiye karşılık geldi.

TEPAV, 17 Ekim Dünya Yoksullukla Mücadele Günü kapsamında hazırladığı yoksulluk notları serisinin ilk çalışmasında Türkiye'de yoksulluğun nasıl ölçüldüğünü inceledi. TEPAV Kalkınma Programı Direktörü H. Ekrem Cunedioğlu ve Politika Analisti Sercan Sevgili'nin hazırladığı notta, resmî yoksulluk oranının tek başına izlenmesinin konut sahipliği, yaş ve bölgelere göre ortaya çıkan farklılıkları görmeyi güçleştirdiği belirtildi.

Çalışmada, TÜİK'in gelir hesabına dahil ettiği "kira karşılığı" üzerinde duruldu. Kendi evinde veya kira ödemeden başkasına ait bir konutta yaşayan hanelerin ödemediği kiranın parasal değerini ifade eden bu unsur, barınma açısından bir refah avantajı sağlasa da hanenin eline geçen ve diğer ihtiyaçları için harcayabileceği bir gelir oluşturmuyor.

Kira karşılığı gelirden çıkarıldığında, 2025'te yüzde 20,6 olan resmî yoksulluk oranı yüzde 23,2'ye yükseldi. Bu sonuç, Eurostat'ın kira karşılığını dışarıda bırakarak Türkiye için hesapladığı yüzde 23,4'lük orana yaklaştı. İki gelir tanımı arasındaki fark, kiraların hane gelirlerinden daha hızlı arttığı dönemin ardından 2024 ve 2025 anketlerinde belirgin biçimde açıldı.

Kira karşılığıyla eşiği aşanların yaklaşık üçte biri yaşlı

Kira karşılığının gelire eklenmesi sayesinde yoksulluk eşiğinin üzerinde kalanların sayısı, 2014–2021 döneminde 1,5–2 milyon arasında değişirken 2025'te 3,5 milyona ulaştı. Bu kişilerin dörtte üçü ev sahibi olunan, kalanı ise kira ödenmeyen hanelerde yaşadı.

Bu kesimde 65 yaş ve üstündekilerin payı da arttı. 2019'da yüzde 8,7 olan pay, 2025'te yüzde 30,8'e yükseldi. Aynı yaş grubunda resmî yoksulluk oranı yüzde 17,2 olarak hesaplanırken kira karşılığı hariç tutulduğunda oran yüzde 28,2'ye çıktı.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Yayınlar
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Okullarda İngilizce öğrenebiliyor muyuz? Ders saatinden öğrenme fırsatına

Değerlendirme Notu / Zeynep Yıldız

Türkiye'de 2026-2027 eğitim-öğretim yılında yürürlükte olan haftalık ders çizelgelerine göre, resmî ilkokul ve ortaokullar ile hazırlık sınıfı bulunmayan resmî Anadolu Liseleri'nde, birinci yabancı dil dersi İngilizce olduğunda 2-4. sınıflarda haftada iki, 5-6. sınıflarda üç, 7-8. sınıflarda dört ve 9-12. sınıflarda dört ders saati yabancı dil eğitimi verilmektedir. Bu saatler, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) bünyesindeki Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB) tarafından yayımlanan haftalık ders çizelgelerine dayanmaktadır (TTKB, 2025a, 2025b). Haftalık ders saatleri her eğitim-öğretim yılı için 36 hafta üzerinden hesaplandığında, 2. sınıftan 12. sınıfın sonuna kadar toplam 1.296 ders saatine ulaşılmaktadır. Bu süre, öğrencilerin okul yaşamı boyunca İngilizce öğrenimine ayrılan zamanın büyüklüğünü ortaya koymaktadır. Temel mesele, ayrılan sürenin dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştiren nitelikli öğrenme fırsatlarına dönüştürülmesidir.

Bu değerlendirme notu, ders saatinin öğrenme fırsatına dönüşmesini sağlayan koşulları incelemektedir. Bu not, 2013 tarihli TEPAV-British Council ihtiyaç analizini güncel araştırmalar ve resmî verilerle birlikte değerlendirmektedir. İnceleme beş alan üzerinde yoğunlaşmaktadır: program okuryazarlığı, ders kitabının kullanım biçimi, ölçme sistemi, öğrencinin dili üretme süresi ve okul kaynakları. Okulların 14 Eylül 2026'da açılması ve yeni lise programının kademeli uygulamasının genişlemesi, bu alanlara yönelik somut bir izleme çerçevesi kurulması için güncel bir eşik sunmaktadır. Okul içinde nitelikli dil kullanma fırsatının güçlendirilmesi, özel ders, kurs ve ücretli dijital kaynaklara erişimin neden olduğu farklılıkların azaltılması bakımından da önem taşımaktadır (MEB, 2026a).

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Yayınlar
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

İnsansız sistemler savaşın ve küresel rekabetin kurallarını nasıl değiştiriyor?

TEPAV bünyesinde oluşturulan Güvenlik, Savunma ve Çatışma Araştırmaları Çalışma Grubu, insansız sistemlerin savaş alanına, küresel güç dengelerine ve sivil yaşama etkilerini inceleyen bir yazı dizisi hazırladı. Serinin ilk yazısı "İnsansız Sistemlerin Küresel Düzeni Değiştiren Stratejik Gücü", bu teknolojilerin yapay zekâ ve veri ağlarıyla bütünleşmesinin yarattığı dönüşümü ele aldı.

İnsansız hava, kara ve deniz araçlarının yaygınlaşması, askerî doktrinlerden üretim kapasitesine, lojistikten karar alma süreçlerine kadar pek çok alanda değişimi beraberinde getiriyor. TEPAV'ın Güvenlik, Savunma ve Çatışma Araştırmaları Çalışma Grubu tarafından hazırlanan yazı dizisi, bu dönüşümün teknolojik, stratejik, hukuki ve etik boyutlarını inceleyecek.

Serinin ilk yazısı, "İnsansız Sistemlerin Küresel Düzeni Değiştiren Stratejik Gücü" başlıklı çalışmada, insansız sistemlerin tarihsel gelişimi, farklı kullanım alanları ve otonom teknolojilere geçişin güç dengeleri üzerindeki olası etkileri değerlendirildi.

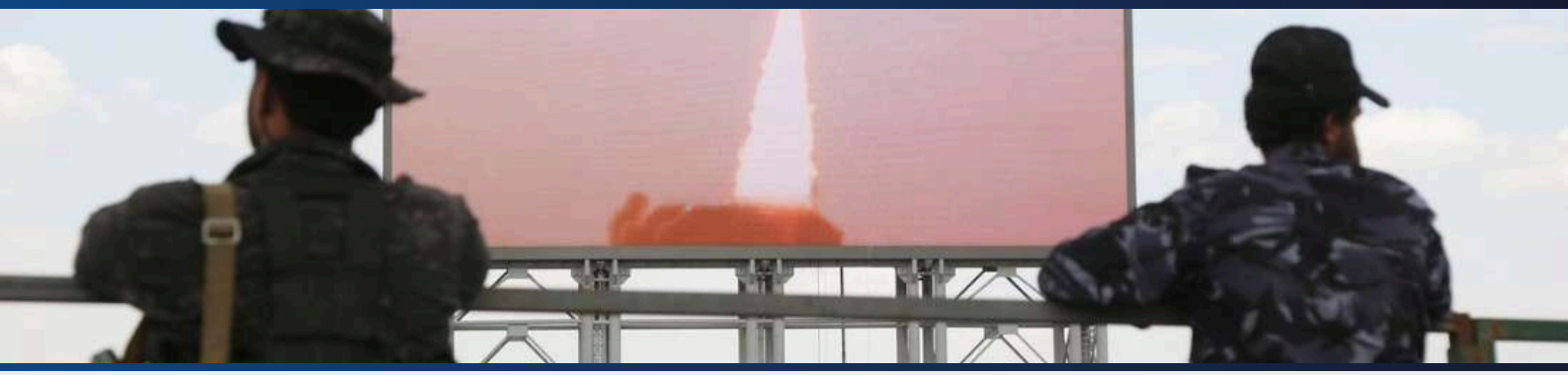
Araçtan ekosisteme

Çalışmada, insansız sistemlerin etkinliğinin araçların teknik özellikleriyle birlikte sensörler, iletişim bağlantıları, veri işleme kapasitesi ve komuta-kontrol ağları üzerinden değerlendirilmesi gerektiği vurgulandı. "İnsansız", "uzaktan kumandalı" ve "otonom" kavramları arasındaki farklar açıklanırken, bir araçta insan bulunmamasının o aracın kararlarını kendi başına verebildiği anlamına gelmediğine dikkat çekildi.

Ukrayna savaşı, Karabağ savaşı ve devlet dışı silahlı aktörlerin dron kullanımı gibi örnekler üzerinden, düşük maliyetli ve yaygın biçimde erişilebilen teknolojilerin askerî etkileri incelendi. İnsansız sistemlerin başarısında üretim kapasitesi, eğitim, lojistik, elektronik harp ve askerî doktrinlerin belirleyici rolünü koruduğu belirtildi. Gelecekte güç dengelerini şekillendirecek unsurlar arasında veriyi hızla işleme, çok sayıda sistemi birlikte kullanma ve insanlar ile makineler arasında etkili görev paylaşımı sağlama kapasitesi öne çıkarıldı.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Yayınlar
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

İran krizinin yeni sahnesi: Yemen’in durumu

Değerlendirme notu / M. Orkun Selçuk

Yemen, 2011 Arap Baharı sonrasında yaşanan başarısız geçiş süreçlerinin ardından, uluslararası tanınan hükümet ile başta kuzeybatıda konumlanan Husiler olmak üzere çeşitli aktörler arasında fiilen bölünmüş bir saha haline gelmiştir. Ancak söz konusu bölünme yalnızca bir iç iktidar mücadelesi olarak değerlendirilemez. Zira Husilerin İran ile uzun yıllardır kurduğu ilişki Yemen'i bölgesel dengelerin bir parçası haline getirmiştir.

Kendilerini Ensarullah olarak adlandıran ve Zeydi kimliğe sahip olan Husiler, uluslararası tanınan Sünni hükümete karşı kuzeybatı Yemen'de fiilen bağımsız bir yönetim kurmuş, Babülmendep Boğazı üzerindeki konumunu da stratejik bir baskı aracına dönüştürmüştür. Bununla birlikte, örgütün İran ile olan bağı mezhep farklılığından dolayı (İran Velayet-i Fakih ideolojisini benimserken, Husiler bunu benimsemiyor) bu grubu ideolojik ve organik bir vekil olmaktan çıkarıp, çıkar ve ortak düşman zemininde şekillenen yarı-özerk bir aktör olarak değerlendirmeyi mümkün kılmaktadır. Öte yandan, Yemen sahası yalnızca Husiler ile sınırlı değildir. Başkanlık Konseyi'nin (BK) temsil ettiği resmi hükümet, mülga Güney Geçiş Konseyi, El-Kaide Arap Yarımadası ve çeşitli silahlı gruplar, Yemen’de varlıklarını sınırlı da olsa sürdürmektedir.

Bu çerçevede çalışmada, öncelikle Husilerin kimliği ve İran ile ilişkisinin sınırları ele alınacak, ardından Babülmendep hattında Husiler tarafından kurulan baskı incelenecektir. Devamında, Husilerin Yemen’deki etkinliğini kısıtlama çabalarının ne derecede ve ne şekilde başarılı olabileceği sorgulanacaktır.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Yayınlar
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Sürpriz Stratejisi ve Psikolojik Harp Boyutuyla Aksa Tufanı

Değerlendirme Notu / Nihat Ali Özcan, Erol Başaran Bural

İstihbaratın ve aklın parlak ışığı altında düşmanın niyetini okumaya çalışmak, savaş sisinin yarattığı yanılsamalarla her defasında duvara çarpar.

Carl von Clausewitz

GİRİŞ

7 Ekim 2023 tarihinde Orta Doğu'nun kadim sorunlarını yeni bir aşamaya taşıyan ilginç bir hadiseye tanıklık ettik. O gün, bir grup Hamas mensubunun motosikletler, iş makineleri, paramotorlar ve yaya olarak gerçekleştirdiği, film sahnelerini aratmayan "Aksa Tufanı" operasyonu, İsrail'in Gazze sınırındaki fiziksel güvenlik hattını çökertti. Ancak çöken yalnızca güvenlik hattı değildi. İsrail'in caydırıcılık, istihbarat üstünlüğü ve rakibin niyetlerini doğru okuyabilme varsayımları üzerine kurulu aşırı özgüvene dayalı güvenlik anlayışı da büyük bir hasar aldı. Hamas ve diğer Filistinli grupların Gazze'den İsrail'e düzenlediği bu koordineli saldırılarda (International Court of Justice, 2025, s.18) çoğu sivil, yaklaşık 1.200 kişi hayatını kaybetti, 251 kişi de rehin alınarak Gazze'ye götürüldü.

Şok etkisi yaratan bu saldırı, dünya kamuoyunun dikkatini bölgeye çekti. İsrail toplumunda derin bir travma yaratan olay, bölgesel düzeni derinden sarsan "sürpriz" bir gelişmeydi. Bazı araştırmacılar (Hokayem, 2023, s.57) 7 Ekim'i Hamas açısından askerî bir başarı, İsrail açısından ise kapsamlı bir başarısızlık olarak değerlendirdiler.

Hamas'ın "Aksa Tufanı" olarak adlandırdığı bu operasyonun stratejik önemi yalnızca saldırının büyüklüğünden değil, asimetrik karakterinden de kaynaklanmaktadır. Ezici askerî, teknolojik ve istihbari üstünlüğü elde tutan İsrail, kendisine göre daha zayıf bir aktörün istihbarata karşı koyma (İKK), sürpriz, aldatma ve doğru zamanlama gibi faktörleri bir araya getirerek inisiyatifi ele geçirmesini engelleyememişti.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Yayınlar
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Türkiye'nin PISA'daki yükselişinin arkasında ne var?

TEPAV'ın "Türkiye'nin PISA'daki Yükselişi Nasıl Okunmalı?" başlıklı raporu, Türkiye'nin PISA 2025'teki ilerlemesinin kaynaklarını ve öğrenci gruplarına nasıl yansıdığını inceledi. Fen ve okumadaki puan artışının örneklem değişiklikleriyle açıklanamadığı, Maarif Modeli'nden önce başlayan ölçme ve değerlendirme dönüşümüyle daha uyumlu olduğu belirtildi. En başarılı öğrenciler belirgin kazanımlar elde ederken matematikte öğrencilerin üçte birinden fazlası temel düzeyin altında kaldı.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), "Türkiye'nin PISA'daki Yükselişi Nasıl Okunmalı?" başlıklı raporunu yayımladı. Eğitim Politikaları Program Danışmanı Dr. Ömer Açıkgöz ile Kalkınma Programı Direktörü H. Ekrem Cunedioğlu'nun hazırladığı rapor, Türkiye'nin yükselişinin ne kadar gerçek olduğunu, ne zaman başladığını, hangi gelişmelerle açıklanabileceğini ve kazanımlardan hangi öğrencilerin pay aldığını araştırdı.

OECD'nin 8 Eylül 2026'da açıkladığı PISA 2025 sonuçlarına göre Türkiye, fende 494 ve okumada 472 puanla ilk kez OECD ortalamasının üzerine çıktı. Matematikte ise 462 puanla OECD ortalamasıyla aynı düzeye geldi. Araştırmada, OECD'nin 2012–2025 dönemine ait yayımlanmış tabloları ile 2015, 2018, 2022 ve 2025 uygulamalarının öğrenci düzeyindeki verileri kullanılarak bu sonuçların arkasındaki değişim incelendi.

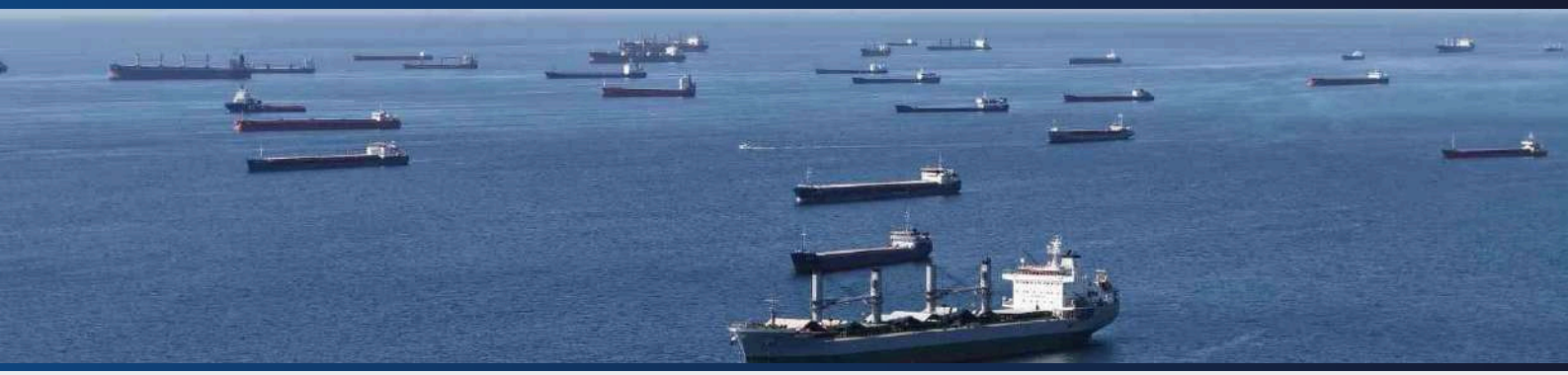
Fen ve okumadaki puan artışı örneklem değişikliklerine rağmen korundu

Araştırmanın bulgularına göre fen ve okumadaki yükseliş gerçek bir puan artışına dayandı. PISA'nın kapsamı dışında kalan öğrenci payındaki değişimin sonuçlara olası etkisi, kapsam dışına çıkan öğrencilerin tamamının en düşük başarı düzeyindeki öğrenciler olduğu varsayımıyla sınandı. Bu en olumsuz varsayımda bile fendeki 18,3 puanlık artışın 14,3 puanı korundu; okumadaki artış da belirgin kaldı. Matematikte ise artış hata payı içine indi.

Öğrencilerin okul türleri arasındaki dağılımının değişmesi de yükselişi açıklamadı. Artışın, okul türlerinin kendi içindeki iyileşmeden kaynaklandığı görüldü. Öğrencilerin okul türlerine dağılımı 2022'deki gibi kalsaydı fen ortalaması 18,3 yerine 24 puan artmış olacaktı.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Yayınlar
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Karadeniz'de yeni dönem: Savaşın ötesinde bir güç ve güvenlik mücadelesi

Değerlendirme Notu / N. Murat Ersavcı

Rusya-Ukrayna savaşı Karadeniz'in stratejik niteliğini değiştirdi. Bölge artık yalnızca savaşın deniz cephesi değil; enerji ve gıda güvenliğinin, ticari seyrüseferin, deniz hukukunun, insansız savaş teknolojilerinin ve NATO-Rusya rekabetinin kesiştiği çok katmanlı bir güvenlik alanı. Türkiye ise bu dönüşümün merkezinde bulunuyor.

Rusya'nın 24 Şubat 2022'de Ukrayna'ya karşı başlattığı geniş çaplı savaşın üzerinden dört buçuk yılı aşkın bir süre geçti. Savaşın ilk döneminde Karadeniz, çatışmanın önemli ancak ikincil cephelerinden biri olarak değerlendiriliyordu. Bugün ise Karadeniz'in niteliği belirgin biçimde değişmiş durumda.

Karadeniz artık yalnızca Rusya ile Ukrayna arasındaki savaşın deniz cephesi değil. Enerji güvenliğinden küresel gıda ticaretine, deniz hukukundan insansız savaş teknolojilerine, NATO-Rusya rekabetinden Türkiye'nin diplomatik hareket alanına kadar uzanan çok katmanlı bir jeopolitik mücadelenin merkezinde yer alıyor.

Savaşın uzaması bu dönüşümü daha da hızlandırıyor. 2025 yılının sonlarında Rusya'nın yaptırımları aşmak amacıyla kullandığı "gölge filo" ile ilişkilendirilen Kairos ve Virat adlı iki tanker, Ukrayna'nın insansız deniz araçlarıyla hedef alındı. Ukrayna Güvenlik Servisi, saldırıları 28-29 Kasım 2025 tarihlerinde gerçekleştirdiğini açıkladı; haber kanallarına göre gemiler ağır hasar görerek hizmet dışı kaldılar. Gemilerin Novorossiysk Limanı'na petrol yüklemek üzere seyretmekte olması, saldırıların yalnızca taşınan yüke değil, Rusya'nın deniz yoluyla gerçekleştirdiği enerji ticaretinin lojistik zincirine de yöneldiğini gösterdi. Türkiye ise saldırıların kendi münhasır ekonomik bölgesinde gerçekleşmiş olmasına ilişkin kaygısını dile getirdi.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / www.tepav.org.tr Yayınlar
Ekim 2026 SAYI:26/10

Okul yolculukları kent trafiğini nasıl biçimlendiriyor?

Değerlendirme Notu / A.Burak Büyükcivelek, H. Ekrem Cunedioğlu, Sercan Sevgili

Her eylül ayında, okulların açılmasıyla birlikte aynı gözlem yeniden gündeme gelir: okullar açıldı, trafik kilitlendi. Gündelik dilde çoğu zaman mevsimlik bir yakınma olarak tekrarlanan bu ifade, İstanbul'un saatlik trafik verisinde düzenli ve ölçülebilir bir örüntüye karşılık gelmektedir. Okulların açılmasını izleyen üçüncü ve dördüncü haftalarda sabah 08.00'de araç-ağırlıklı ortalama hız, 2021–2024 döneminin her yılında yaklaşık yüzde 8–10 düşmektedir. Aynı dönemde 18.00'deki gerileme yüzde 2–4,5 ile sınırlı kalırken, sömestr tatilinde sabah hızı yeniden yüzde 8–9 yükselmektedir. Aynı yol ağının birkaç hafta arayla bu ölçüde farklı çalışması, tıkanıklığın yalnızca fiziksel kapasite ya da toplam araç stoku üzerinden açıklanamayacağını göstermektedir. Ne de olsa bu süre içinde ne toplam araç sayısı ne de altyapı kapasitesi değişmektedir.

Bu notun sorusu da buradan doğmaktadır: İstanbul'da okulların açılmasıyla sabah trafiğinde ortaya çıkan yoğunluk, eğitim politikası, ulaşım maliyetleri ve okul saatleri arasındaki ilişkiyle nasıl açıklanabilir? Soru, yolda kaç araç bulunduğundan önce, sabah zirvesine eklenen yolculuk talebinin hangi kurumsal düzenlemeler, ekonomik teşvikler ve hane davranışları tarafından üretildiğini sormaktadır.

Bu soruyu ele almanın kavramsal başlangıç noktası erişilebilirliktir; çünkü hizmetin nerede olduğu, ona nasıl ulaşıldığı ve bunun ne kadar zaman aldığı, aşağıda kurulacak mekanizmanın üç halkasına birebir karşılık gelir. Bir kamu hizmetinin kentte mevcut olması, o hizmetin gündelik yaşam içinde gerçekten erişilebilir olduğu anlamına gelmez. Hizmetin nerede bulunduğu, ulaşım ağıyla nasıl ilişkilendiği, ona ulaşmanın ne kadar zaman aldığı ve bu yolculuğun hane bütçesinde hangi maliyeti yarattığı erişimin gerçek sınırlarını belirlemektedir. OECD ve ITF çalışmaları da erişilebilirliği yalnızca fiziksel mesafeyle değil, belirli bir süre içinde hangi hizmetlere hangi ulaşım türleriyle erişilebildiği üzerinden tanımlamaktadır (OECD, 2024; Almeida vd., 2024; ITF, 2019).

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Bültenler
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Perakende güveni arttı, fiyat artışı beklentisi yükseldi

TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE), Eylül 2026'da aylık 1,9 puan, yıllık 5,5 puan artarak -2,6 puan oldu. Satış beklentileri pozitife dönerken, önümüzdeki üç aya ilişkin satış fiyatı beklentilerinin denge değeri 92,7 puana yükseldi. Perakendecilerin yüzde 74,3'ü ise işlerinin geçen yılın aynı dönemine göre azaldığını belirtti.

TEPAV Perakende Güven Endeksi'nin (TEPE) 201'inci sayısı yayımlandı. Buna göre TEPE, Eylül 2026'da bir önceki aya göre 1,9 puan, geçen yılın aynı ayına göre 5,5 puan artarak-2,6 puan oldu. Perakende güvenindeki artışta, geçtiğimiz üç ayda işlerin gelişimine ilişkin değerlendirmeler ile önümüzdeki üç aya yönelik satış beklentilerindeki iyileşme belirleyici oldu. Endeks, aylık ve yıllık artışa rağmen negatif bölgede kaldı.

Perakendecilerin satış beklentileri pozitife döndü

Önümüzdeki üç aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri, eylülde bir önceki aya göre 4,3 puan, geçen yılın aynı ayına göre 1,7 puan artarak 2,8 puana yükseldi.

Geçtiğimiz üç ayda işlerin gelişimine ilişkin değerlendirmelerin denge değeri de aylık 2 puan, yıllık 18,4 puan artarak -10,2 puan oldu.

Perakendecilerin yüzde 74,3'ü işlerinin geçen yıla göre azaldığını belirtti

İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumuna ilişkin değerlendirmelerin denge değeri, ağustosa göre 10,1 puan, geçen yılın eylül ayına göre 41,7 puan azalarak-62,4 puana geriledi.

Ankete katılan perakendecilerin yüzde 11,9'u işlerinin geçen yılın aynı dönemine göre arttığını, yüzde 74,3'ü azaldığını belirtti. İşlerinde değişiklik olmadığını ifade edenlerin oranı ise yüzde 13,8 oldu.

Güven artışında akaryakıt, eczane ve kırtasiye gibi işletmeler öne çıktı

Alt sektörler itibarıyla perakende güvenindeki en yüksek yıllık artış; akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye ve kırtasiye gibi işletmeleri kapsayan "diğer" sektöründe görüldü.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Bültenler
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Gıdada yıllık fiyat artışı yüzde 30'a yaklaştı

TEPAV Gıda Fiyat Endeksi'ne (TEGE) göre, ekim ayında gıda fiyatları aylık yüzde 2,59 yükseldi. Yıllık gıda enflasyonu yüzde 29,9 olarak hesaplanırken taze meyve ve sebzeler arasında fiyatı en fazla artan ürünler domates, diğer taze biber çeşitleri ve salatalık oldu.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) tarafından hazırlanan TEPAV Gıda Fiyat Endeksi (TEGE) Ekim 2026 bülteni yayımlandı. 1–25 Ekim döneminde derlenen verilere göre, gıda fiyatları bir önceki aya göre yüzde 2,59 arttı. Aynı dönemde yıllık gıda enflasyonu yüzde 29,9 olarak hesaplandı.

Domates, biber ve salatalık fiyatları yükseldi

Ekim ayında taze meyve ve sebzeler arasında fiyatı en fazla düşen ürünler limon, elma ve armut/ayva oldu. Bu kategoride en yüksek fiyat artışları ise domates, diğer taze biber çeşitleri ve salatalıkta görüldü.

Taze meyve ve sebze dışındaki ürünlerde fiyatı en fazla artanlar baharatlar, badem içi ve beyaz et salam olurken fındık içi, ay çekirdeği ve mercimek fiyatlarında düşüş kaydedildi.

KKTC'de yıllık gıda enflasyonu yüzde 35 oldu

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti için hesaplanan KKTC-TEGE kapsamında da 1–25 Ekim dönemine ilişkin sonuçlar açıklandı. Buna göre, KKTC'de gıda fiyatları aylık yüzde 2,08 artarken yıllık gıda enflasyonu yüzde 35 olarak ölçüldü.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Bültenler
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

TEPAV'dan fon krizi gölgesinde faiz uyarısı

TEPAV Para Politikası Çalışma Grubu'nun Ekim 2026 Para Politikası Değerlendirme Notu'nda, fon krizi yaşanmasaydı politika faizinin 200 baz puan indirilerek yüzde 35'e düşürülebileceği ancak fon krizinin yarattığı belirsizliklerin temkinli olmayı gerektirdiği belirtildi. Bu çerçevede, politika faizinin yüzde 37'de sabit tutulmasının yerinde olacağı ifade edildi. Notta ayrıca, geri dönmeyen kredilerde yaşanabilecek artış, şirketlerdeki likidite yetersizliği ve olası bilanço zafiyetlerine ilişkin ihtiyati önlemlerin ele alınmasının önemi vurgulandı.

TEPAV Para Politikası Çalışma Grubu'nun Ekim 2026 tarihli 31'inci Para Politikası Değerlendirme Notu yayımlandı. Notta, son Para Politikası Kurulu (PPK) toplantısının ardından yaşanan fon krizinin ekonomiye duyulan güveni olumsuz etkilediği belirtildi. Enflasyon hedefinin yükseltilmesi ve eylül ayı enflasyon gerçekleşmesinin faiz indirimi için alan oluşturduğu, ancak fon krizinin yarattığı belirsizliklerin para politikasında temkinli olmayı gerektirdiği vurgulandı.

200 baz puanlık indirim yerine temkinli duruş

Değerlendirme notunda, kasım ve aralık aylarında baz etkisi nedeniyle yıllık enflasyonda gözlenen iyileşmenin durması ihtimali bulunsa da fon krizi yaşanmasaydı politika faizinin 200 baz puan indirilerek yüzde 35'e düşürülebileceği belirtildi. Ancak fon krizinin yarattığı belirsizlikler nedeniyle politika faizinin yüzde 37'de sabit tutulmasının yerinde olacağı ifade edildi.

Geri dönmeyen krediler ve bilanço riskleri

Fon krizi nedeniyle gelecekte daha da artma ihtimali bulunan geri dönmeyen krediler, şirketlerdeki likidite yetersizliği ve benzeri bilanço zafiyetlerine yol açabilecek sorunlar da değerlendirme notunda yer aldı. Çalışma Grubu, bu sorunların hafifletilmesi için gerekli ihtiyati önlemlerin Merkez Bankası tarafından Finansal İstikrar Komitesi'nde gündeme getirilmesi gerektiğini belirtti.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Bültenler
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

TEPAV'dan sıkı mali duruşun korunması çağrısı

TEPAV, yılın ilk dokuz ayında bütçe açığının yüzde 51,2 artarak 1,8 trilyon TL'ye ulaştığını belirterek sıkı mali duruşun korunması gerektiğini vurguladı. Kamu Maliyesi Değerlendirme Notu'nda, kaynakların üretkenliği ve istihdamı artıracak yatırımlara ve eşitsizliği azaltacak sosyal programlara yönlendirilmesi, mali risklerin şeffaf biçimde raporlanması ve mali kural çerçevesi oluşturulması önerildi.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'nın (TEPAV) Kamu Maliyesi Değerlendirme Notu'nun üçüncü sayısı yayımlandı. Yılın ilk üç çeyreğine ilişkin bütçe ve borçlanma verilerinin incelendiği notta, bütçe performansındaki gerilemenin mevcut hedeflerle uyumlu olduğu, ancak enflasyon beklentilerinin ve risk algısının iyileştirilmesi için sıkı mali duruşun korunması ihtiyacının sürdüğü belirtildi.

Değerlendirmede, yatırım harcamaları için öngörülen ilave artışın ve ABD-İran savaşının harcamalar üzerindeki etkisinin bütçe dengesini olumsuz etkilemesinin beklendiği kaydedildi.

Bütçe açığı arttı, faiz dışı fazla geriledi

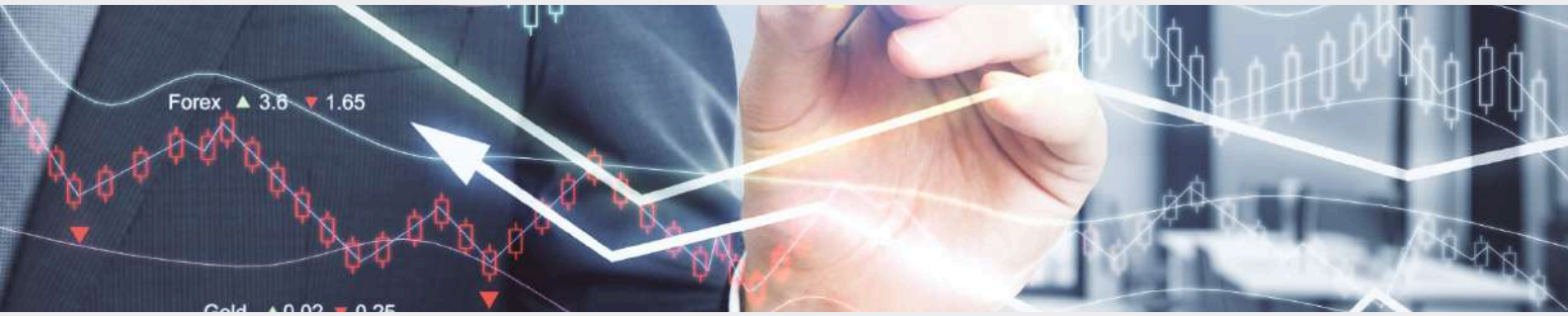
Nota göre, 2025 yılının ilk dokuz ayında 1,2 trilyon TL olan merkezi yönetim bütçe açığı, 2026'nın aynı döneminde yüzde 51,2 artarak 1,8 trilyon TL'ye yükseldi. Faiz dışı fazla ise 445 milyar TL'den yüzde 7,7 azalışla 410 milyar TL'ye geriledi.

Eylül ayında bütçe açığı, ertelenen harcamaların da etkisiyle geçen yılın aynı ayına göre yüzde 71,9 artarak 532,2 milyar TL oldu. Cari giderlerdeki dönemsel artışın gelir artışını aşması, bütçe performansındaki gerilemede etkili oldu. Eylül itibarıyla 12 aylık toplam bütçe açığı 2,4 trilyon TL, faiz dışı fazla ise 221 milyar TL olarak gerçekleşti.

Yılın ilk dokuz ayında toplam bütçe harcamaları yüzde 36,4 arttı. Sosyal güvenlik prim ödemeleri dahil personel giderlerindeki artış yüzde 40,7'ye, mal ve hizmet alım giderlerindeki artış yüzde 45'e ulaştı. Deprem kaynaklı yeniden inşaat ödeneklerindeki azalmanın ve harcama programının etkisiyle yatırım giderlerindeki artış yüzde 15,8'de kaldı. Yüksek enflasyon ve borç portföyünün risk yapısına bağlı olarak faiz ödemeleri de yüzde 35,4 artarak 2,25 trilyon TL'ye yükseldi.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Bültenler
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Bütçe açığının yıl sonunda program hedefini aşması bekleniyor

TEPAV Bütçe İzleme Bülteni'nde, 2026 yıl sonu bütçe açığının 2,77 trilyon TL ile Orta Vadeli Program'da öngörülen 2,63 trilyon TL'nin üzerinde gerçekleşmesinin beklendiği belirtildi. Üçüncü çeyrekteki gelir ve harcama eğiliminin sürmesi halinde açığın 3,26 trilyon TL'ye ulaşabileceğine dikkat çekildi.

TEPAV tarafından hazırlanan Bütçe İzleme Bülteni'nin altıncı sayısı yayımlandı. Merkezi yönetim bütçesinin 2026 yılı ilk dokuz aylık sonuçlarının değerlendirildiği ve yıl sonu tahminlerinin paylaşıldığı bültende, bütçe dengesindeki bozulma, vergi gelirlerinin yapısı, harcama artışları ve finansman ihtiyacı ele alındı.

2026 yılının ilk dokuz ayında merkezi yönetim bütçe açığı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 51,2 artarak 1.840,3 milyar TL'ye ulaştı. Böylece başlangıç bütçesinde öngörülen yıllık açık hedefinin yüzde 67,8'ine ulaşıldı. Geçen yılın aynı döneminde bu oran yüzde 63 düzeyindeydi. Bozulma özellikle üçüncü çeyrekte belirginleşti. Bu dönemde bütçe açığı, geçen yılın aynı dönemindeki 237 milyar TL'den 897 milyar TL'ye yükselirken faiz dışı denge, 314,1 milyar TL fazladan 110,6 milyar TL açığa döndü.

İlk dokuz aylık gerçekleşmeler dikkate alınarak yapılan baz tahminde, yıl sonu bütçe açığının 2,77 trilyon TL ile GSYH'nin yüzde 3,2'sine ulaşması bekleniyor. Bu tutar, 2027–2029 Orta Vadeli Programı'nda (OVP) öngörülen 2,63 trilyon TL'nin üzerinde bulunuyor. Üçüncü çeyrekteki gelir ve harcama eğiliminin son çeyrekte de sürmesi halinde ise bütçe açığının 3,26 trilyon TL'ye, GSYH'ye oranının yüzde 3,8'e yükselmesi öngörülüyor. Bu senaryoda, programda fazla vermesi beklenen faiz dışı denge de 511 milyar TL açık veriyor.

Vergi gelirlerindeki artış dar bir tabana dayanıyor

Vergi gelirleri ilk dokuz ayda yıllık hedefin yüzde 75,2'sine ulaştı. Geçen yılın aynı döneminde bu oran yüzde 69,6 düzeyindeydi. Mevcut eğilimin sürmesi halinde vergi gelirlerinin yıl sonunda bütçe hedefini 991 milyar TL aşması bekleniyor.

Bültende, bu performansın dar bir tabana dayandığına dikkat çekildi. Vergi gelirlerindeki toplam artışın yüzde 31,8'i gelir vergisi tevkifatından kaynaklanırken bu kalemde yıl sonu tahsilatının bütçe hedefini 602 milyar TL aşacağı tahmin ediliyor. Gelir vergisi dilimlerinin önceki dönemlerden bu yana birikimli olarak enflasyonun altında güncellenmesinin yol açtığı mali sürüklenme etkisiyle, dolaysız vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki payı yüzde 37,6'dan yüzde 41,1'e yükseldi.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Bültenler
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Sağlıkta ücretli kadın istihdamı bir yılda 32 bin azaldı

TEPAV'ın İstihdam İzleme Bülteni'ne göre, insan sağlığı hizmetlerinde sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı Temmuz 2026'da yıllık yüzde 5,7 azalarak 532.400'e geriledi. Önceki üç yılın temmuz aylarında artan kadın istihdamı bu yıl düşerken, sektör genelindeki sigortalı ücretli çalışan sayısı da bir yılda 31.162 azaldı.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) verileriyle hazırladığı İstihdam İzleme Bülteni'nin 167. sayısını yayımladı. Temmuz 2026 verilerini içeren bültende, insan sağlığı hizmetlerindeki kadın istihdamının seyri dikkat çekti.

Sektörde 4/a kapsamındaki sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı, bir önceki yılın aynı ayına göre 32.003 kişi azalarak 532.400'e düştü. Yüzde 5,7'lik bu gerileme, önceki üç yılın temmuz aylarında kaydedilen artışların ardından geldi. Ocak–temmuz döneminde ise sağlıkta 4/a kapsamındaki kadın çalışan sayısı 52,7 bin azalırken, kamu görevlisi statüsündeki (4/c) kadın sigortalı sayısı 39,1 bin arttı.

Kadın istihdamında aylık düşüş

Tüm sektörlerde sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı, Temmuz 2026'da yıllık yüzde 1,0 artışla 6.023.806 oldu. Kadın istihdamı bir yıl öncesine göre 57.990 kişi artarken, haziran ayına göre 202.013 kişiyle yüzde 3,2 azaldı. Kadınların toplam sigortalı ücretli istihdam içindeki payı yüzde 30,9 olarak kaydedildi.

Toplam istihdamda baz etkisi

Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) ödenen çalışanlar dahil toplam sigortalı çalışan sayısı, temmuzda yıllık yüzde 1,3 (350.738 kişi), aylık yüzde 0,7 (182.005 kişi) azalarak 26.158.440'a geriledi.

Yıllık düşüşte, Temmuz 2025'te 7538 sayılı Kanun kapsamında çiftçi (4/b tarım) sigortalı sayısında yaşanan bir defalık artışın yarattığı baz etkisi belirleyici oldu. Çiftçiler hariç tutulduğunda toplam sigortalı çalışan sayısı yıllık yüzde 1,0 (262.556 kişi) arttı.

SGDP ödenen çalışanlar dahil toplam sigortalı istihdamın yaklaşık yüzde 74'ünü oluşturan sigortalı ücretli çalışan grubunda (4/a) istihdam, yıllık yüzde 1,8 (352.238 kişi) artarken aylık yüzde 0,9 (167.072 kişi) azaldı.

Esnaf ve çiftçilerden oluşan 4/b grubunda sigortalı sayısı yıllık yüzde 21,0 geriledi. Bu grupta çiftçi sayısı yıllık yüzde 51,0 (613.294 kişi), esnaf sayısı yüzde 6,8 (172.264 kişi) azaldı. Aylık düşüş ise esnafta yüzde 0,5 (11.484 kişi), çiftçilerde yüzde 2,3 (14.028 kişi) oldu.

Yazının devamı için buraya tıklayın.

tepav / Günlük
www.tepav.org.tr
Ekim 2026 SAYI:26/10

Merkez Bankası'nın faiz indiriminde yolun sonuna mı gelindi?
Burcu Aydın — Yazı için tıklayın

Yeni bir küresel finansal krizin eşiğinde miyiz?
Burcu Aydın — Yazı için tıklayın

Çok konuşulan 100 baz puanlık faiz indiriminin etkisi ne olur?
Burcu Aydın — Yazı için tıklayın

Fon krizinin anatomisi
Burcu Aydın — Yazı için tıklayın

Nasıl olup da olduğu önemli
Fatih Özatay — Yazı için tıklayın

Ha bu da bize ders olsun
Fatih Özatay — Yazı için tıklayın

Şu anda ihtiyati önlemler daha önemli
Fatih Özatay — Yazı için tıklayın

Politika faizi değiştirilmemeli; neden?
Fatih Özatay — Yazı için tıklayın

Ürkmeyelim ama dikkatli olalım
Fatih Özatay — Yazı için tıklayın

El eline bakmadan yeşil dönüşüm
Fatih Özatay — Yazı için tıklayın

Fon rezaleti
Fatih Özatay — Yazı için tıklayın

Ekimde faiz indirimi cepte, ya aralıkta?
Fatih Özatay — Yazı için tıklayın

Son gelişmeler
Fatih Özatay — Yazı için tıklayın

COP31 Antalya'ya, Akdeniz gündemi yakışır
Güven Sak — Yazı için tıklayın

Biz bu piyasaları süs olsun diye kurmadık
Güven Sak — Yazı için tıklayın

Nereden çıktı bu COP31 şimdi?
Güven Sak — Yazı için tıklayın

O sırada dünyada…
Güven Sak — Yazı için tıklayın

TEPAV, Ankara'da faaliyet gösteren kar amacı gütmeyen bir düşünce kuruluşudur.